

Slovo k povzbuzení na neděli 13. září 2020, na 24. neděli v mezidobí
Biblická čtení: Sir 27,33 - 28,9; Ž 103; Řím 14,7-9; Mt 18,21-33

Milé sestry, milí bratři,

dnešní první čtení a čtení evangelijní jsou natolik výrazné a natolik jasně spolu související, že vlastně asi ani nemůžeme zkusit zaměřit svou pozornost na cokoli jiného než právě na ně.

V evangeliu – jako odpověď na Petrovu otázku, kolikrát má odpustit svému bratru, když se proti němu prohřeší, a zda až sedmkrát – zaznělo známé Kristovo podobenství o nemilosrdném služebníkov. Jemu jeho pán odpustil nesrovnatelně víc, než mu byl dlužen jakýsi jeho spoluslužebník: Kdybychom porovnali deset tisíc hřiven se sto denáry, tak je to přibližně poměr 600.000 ku 1. Služebník, kterému bylo tolik odpuštěno (na takovou částku by bylo třeba námezdně pracovat přibližně sto dvaadvadesát roků), přesto nebyl ochoten zanedbatelnou částku (odpovídající výdělků za sto pracovních dní, tedy nějakým sedmnácti týdnům) svému dlužníkovi odpustit. Proto byl uvržen do žaláře a mučitelům, dokud nezaplátí celý dluh.

Celé podobenství – krom toho, že je také jedním z biblických zakotvení katolické nauky o očistci jakožto „místě“ posmrtného dočištění a zadostiučinění neodčiněných hříchů – je vlastně jedním z nejdůležitějších podobenství z Kristových úst vůbec.

Velmi zřetelně totiž odhaluje, co na posledním soudu bude přísně posuzováno, za co člověk může být skutečně zavržen, anebo přinejmenším vržen „na dlouho“ do očištěnce, co by se proto křesťanovi skutečně nemělo stát: Že byl nemilosrdný. Že by sám neměl slitování s těmi, co se prohřeší proti němu samotnému. Že by neuměl odpustit svým dlužníkům, když jemu samému jeho největší věřitel Bůh, Pán Ježíš odpustil nesrovnatelně víc: dědičný hřích a všechny jeho osobní hříchy.

Křesťanství, respektive podstata křesťanské existence člověka, totiž spočívá v tom, že je životem plynoucím, vyvěrajícím z Božího milosrdného odpuštění. Že je svobodou, která je důsledkem tohoto Božího odpuštění. Křesťan je přeci ten, který uvěřil, že Pán Ježíš vzal na kříž všechny naše slabosti, všechny naše hříchy a tresty za ně, že zemřel místo nás pro naši spásu a vstal z mrtvých a že on, křesťan, byl křtem ponořen do tohoto odpuštění, a že i jemu proto bylo odpuštěno. A že je mu stále znovu a znovu odpouštěno: skrze svátost smíření, skrze lítost a skutky zadostiučinění a kajícínosti. A že na základě Božího milosrdenství má žít v následování Pána Ježíše, má sám být milosrdný.

Spása je tak osvobození: Osvobození od věčných i časných trestů, od různých spoutaností a závislostí, především osvobození z otroctví hříchu. Ale je osvobozením třeba i od takových již destruktivních výčitek svědomí, které nedovolí znovu začít, znovu následovat Pána, znovu se za ním rozeběhnout. Výčitek vyplývajících z přesvědčení, že hřích je nenapravitelný.

Takové osvobození působí Boží odpuštění, jak napovídá už i samotná etymologie slova „odpuštění“: Řecké *afiémi* totiž znamená „rozvázat“, latinské *remittere* „znovu pustit“, podobně jako české *od-pustit*, pustit na svobodu, propustit z otroctví, odpustit dluh, pro který člověk do otroctví upadá.

Jak jasně vyjádřilo i dnešní podobenství. Navíc předznamenáno krásným mudroslovným čtením ze starozákonní knihy Sirachovcovy – «pomsta i hněv jsou ohavnosti, jen hříšný člověk je chová v srdci... odpusť křivdu svému bližnímu, pak i tvé hříchy budou odpuštěny... vzpomeň na konec... a odpusť vinu...», čtením, ke kterému snad není třeba cokoli dodávat.

Z dnešního Božího slova se tak zdá být jasné následující: Jednou z věcí, na které na posledním soudu, až se naše duše oddělí od našeho těla a přijde skrze smrt před Boží tvář, bude zvláště záležet, je míra naší schopnosti odpouštět, míra reálného odpouštění, reálného milosrdenství vůči těm, kteří se vůči nám či jiným jakkoli provinili. Na této míře schopnosti odpouštět se totiž nutně odráží míra autenticity našeho křesťanství. Spočívá-li naše křesťanství především v tajemné přítomnosti Boha v našem srdci a životě, pak jeho

přítomnost se právě musí projevat i jako naše schopnost odpouštět. Protože Bůh je ten, který odpouští, nám i druhým.

Nakolik je v nás Bůh, natolik jsme schopni odpouštět, nakolik jsme schopni odpouštět, natolik je v nás přítomen Bůh.

Schopnost, umění, ochota odpouštět je tak jednou z nejbožštějších činností, kterou člověk vůbec může v životě činit. Činností, která nás možná činí nejvíce Kristu podobnými. Samozřejmě že nikdo z nás nemůže odpouštět jako Bůh. Zcela může odpouštět pochopitelně jen on, protože jen Bůh je ve své všemohoucnosti schopen ve struktuře a v hloubi stvořeného bytí napravit důsledky našich hříchů, skutečně je shladit, narovnat porušený řád, obnovit dobro, eliminovat zlo. To učinil Pán Ježíš, pravý Bůh a pravý člověk, jednou provždy.

Ale něčeho – milostí Kristovou – schopni být můžeme a máme, můžeme a máme se pokusit aspoň o odlesk Božího odpuštění. Svým nezištným odpouštěním. Jím přeci můžeme své dlužníky aspoň nějak pustit na svobodu, aspoň nějak rozvázat jejich jho. Když jim odpustíme jejich provinění, jejich slabosti, jejich zlá slova, anebo třeba i jejich skutečné dluhy. Svým odpuštěním, neodplatou, zapomenutím křivdy, nevymáháním práva pro svůj prospěch a mnohým dalším můžeme zastavit nějaký jeden proud zla, můžeme nepustit ho dál, nepokračovat v něm a tím ho sprovodit ze světa. Odpouštějícím slovem a gestem můžeme zachránit zoufalého člověka, který třeba na naše odpouštění tak toužebně čeká a prosí o ně. A to vůbec není málo.

Odpustit pochopitelně neznamená schválit, toho se nemusíme bát. Ani Bůh přeci neschvaluje naše hříchy. Jen nás vede k lítosti a hříchy nám milosrdně odpouští. Dokonce už dopředu odpustil, ještě dřív, než jsme jich vůbec mohli litovat: na kříži. Stejně tak ani my odpouštěním druhým lidem neschvaluje zlo, ale jen je odpouštíme, třeba také ještě před tím, než toho začali litovat, a to prostě proto, že dobrý Bůh odpustil, stále odpouští a, jak slíbil, bude stále odpouštět nám samotným. Díky tomu přeci tady vůbec jsme.

Není tudíž divu, že na míře našeho odpouštění závisí naše věčnost. Nejen „délka“ očistce, ale i věčnost vůbec. Říká to sám Pán Ježíš. Skrze dnešní podobenství i na jiných místech: «Neboť jestliže odpustíte lidem jejich přestoupení, i vám odpustí váš nebeský Otec; jestliže však neodpustíte lidem, ani váš Otec vám neodpustí vaše přestoupení» rozvíjí příslušnou prostu Otčenáše. Možná nakonec tu nejdůležitější: «Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům». Čím jsme starší, tím více bychom si zásadnost této prosby měli uvědomovat a vyvodit z toho důsledky.

Milé sestry, milí bratři, bez odpuštění nelze přežít. Bez stále odpouštění blízkým i vzdáleným. Nejenom zde na zemi nelze přežít, ale ani pro věčnost. O prvním svědčí naše lidská zkušenost, jakož i zkušenost celého lidstva, zkušenost stále se rozvíjející spirály válek, odplat, pomst a obsese mít poslední slovo. O druhém svědčí dnešní Boží slovo.

Kéž bychom odpouštěli, aby skrze nás bylo ve světě více Boha. Kéž bychom odpouštěli, abychom i my mohli prosit Boha i druhé o odpuštění našich vlastních hříchů a abychom toho odpuštění mohli také dojít... Přičemž bez něj nedojdeme nikam, vůbec nikam, ani zde na zemi a už vůbec ne do věčnosti.